

הרט וטרנר: הופעה משכנעת מאוד

בעזרת הצלם ריצ'ארד קליין, הוא בנה סרט שמתרחש ברובו בשעות הלילה, כאשר האפלה והדברים הנסתרים מן העין תורמים לתחושת אי-הודאות האופפת את הסיפור. פעמוני-זכוכית מצלצלים ברוח, ביקתה בקצה גן, שרק צילה נשקף מרחוק, המחנק באוויר, גופותיהם של צמד האוהבים, המתחבקים במראות מטורפת כשהם נוטפים זיעה — כל אלה מטילים את הצופה לתוך מערבולת של רגשות סוערים. הופעה משכנעת של ויליאם הרט וקתלין טרנר.

חס כנו

רצח

כחוס הגוף (בן-יהודה, תל-אביב, ארצות-הברית) — הדימיון בין סרט זה וכתביו של ג'יימס קיין (מחבר „הדזור מצלצל פעמיים“) אינו מיקרי כלי-כך. מי שיראה בקרוב, בטלוויזיה, את סירטו הישן של בילי ויילדר, „ביטוח כפול“, יבחין בוודאי במקור ההשראה של התסריטאי-בימאי לורנס קאסדן.

בשני המיקרים מדובר באדם המתאהב באשת-איש, מתכנן יחד עימה להרוג את הבעל ולרשת את רכושו. הסוף מספק תפנית מפתיעה גם לצופים וגם לחלק מן הדמויות הראשיות. בשני המיקרים, חבריו של הגיבור חושדים שמעשים בלתי-יכשרים מתרחשים מתחת לאפס, ובשני המיקרים מעורבים חברים אלה, בעקיפין, בפיתרון.

אם כך, מותר לשאול, מדוע זה נחשב לסרט טוב? התשובה פשוטה: מעבר למה שמספר הסיפור, יש לבדוק גם כיצד הוא נעשה. מבחינה זאת, מוכיח קאסדן — למרות שזו סירטו הראשון כבימאי — שליטה בלתי-רגילה בחומר שבידו.

כחניק של אסכולת שפילברג-לוקאס (עימם עבד מיספר פעמים), הוא, כמוכן, מעריך נלהב של תור-הזהב ההוליוודי משנות ה-30 וה-40, ולכן בחר נושא שמזכיר את אותה התקופה. אולם, כמוהם, הוא מכיר היטב את הדרכים שבהם אפשר להפיח רוח חדשה בנושאים אלה. הוא העביר את העלילה לעיירה דרומית לווהטה, כאשר החוס הכבד מהווה מרכיב בלתי-מבוטל ביצירת האווירה.

כבדרנים סוג ב'; עוקבות אחרי ימיו הראשונים בהוליווד — כאשר עלה בהדי רגה מתפקיד של ניצב לתפקיד של כפיל החוטף מהלומות במקום הכוכבים; קופץ למים במקומם; נקלע לתאונות מטוס, כדי לחסוך על עורם. בסופו של דבר, מתוך קאפריזה, ניתן לו תפקיד ראשון, שפותח את הדרך לקראת קאריירה מזהירה. אשר לקוסמו — הוא מגיע לשיא משלו, כאשר הוא פורט על הפסנתר, בשעת הציג לומים, ליצירת האווירה המתאימה לשתי קנים.

כל זה מתרחש עוד לפני שחולפות עשר הדקות הראשונות של הסרט. רק הוליווד במיטבה ידעה לספר כך סיפורים. ההמשך דחוס באותה המידה: ביקור באולפן-

הייגן וקרי הישג מרשים

סרטים הופך לתדריך קצר בהפקת סרטים אילמים.

אחת הסצינות המצויקות ביותר בסרט מתארת כיצד מנסה במאי קולנוע, המת-קרב להתקפת-עצבים בקצב מסחרר, להדי ריך את לוקוד ולאמונט בסצינת-אהבה — לא רק מצולמת, אלא גם מוקלטת. לא זו בלבד שיש להסתיר את המיקרופונים בר-חוק מחשופים, ואסור להזיז את הראש כדי שעוצמת ההקלטה לא תשתנה, וצריך להסתיר את המצלמה בתוך קאבינה, כדי שהרעש של המנוע לא יפריע להקלטה — נוסף לכל הצרות יש להתמודד עם כוכבת, שוקלה הצורמני מוכיר דלת חורקת שלא שומנה מעולם.

במירון המטורף להפוך את הסרט האילם האחרון של לאמונט ולוקוד מאפוס היס-טורי בתלבושות התקופה לסרט מוסיקלי על שחקן, שחולם על האפוס ההיסטורי, משתמש הסרט בכל ההברקות האפשריות. לרגע, מתגבר דון לוקוד על כוח המ-שיכה של האדמה, כאשר הוא נמלט ממע-ריצות גלגבות מדי, מנתר מן המדרכה לגג של מכונית, מגג של מכונית לגג של חשמלית, ומשם, בקפיצה קלה, הישר לתוך המושב שליו הנהגת, קאתי סלדן הצעירה והאלמונית. לא עוברות אלא כמה דקות, ואותה קאתי משליכה אל תוך פגיו של האליל החצוף עוגת-קצפת עסיסית, לפי מיטב מסורת הקומדיה האילמת. אלא שי-הוא מתכופף, והעוגה עפה הישר לתוך פרצופה המאופר והקורן קסם-הוליווד של לינה לאמונט. וכך זה נמשך ללא-הרף.

אבל מאחרי הקרנבל יש גם מוסר-השכל הרביעה האחרת לסרט הזה — סטאלי דונג וג'ין קלי (בימאים) יחד עם אדילף גרין ובטי קומדן (תסריטאים ופיומונאים) — אומרת, שהקולנוע הוא בלאכת-העתור-עים, שבה הולך הצופה שבי אחרי צללים שנעים על מסך, למרות שאין שום דבר משותף בין הצללים והמציאות. עם זאת, נדמה, שחיי הצללים אמיתיים לא פחות, הם ויש הסבורים שאף יותר. חוץ מזה, הם אומרים, זה מצרף שנועד להמונים, זאת אמנות עצמה מהרחוב מיועדת לרחוב. למראית-עין, זהו אחד הסרטים החביבים ביותר שנעשו על תעשיית הקולנוע. אולם זהו גם אחד הסרטים החריפים שנעשו על נושא זה. הוא מנפץ אשיות על שלמה יצירתייה, שאינה קיימת. הקול שאתם שומ-עים אינו הקול האמיתי, המראות שאתם רואים מפוברקים. העלילות מתבטלות ב- (המשך בעמוד 66)

יפתח קצור: מה יקרה למי-שפחה

שבזורתו היא כופה על הצופה את ההשתתפות והצורך להרהר במה שהוא רואה, היא הזדהות שהיא יוצרת עם דמות מסויימת. כאן חוטא פרט. לצופה המתבונן בכל המעשייה כאילו הוא עומד מן הצד, ומאחר שלא איכפת לו במיוחד מה קורה לדמויות, קשה להניח שהוא יכריח את עצמו להרהר, בצאתו מן הקולנוע, מדוע נהגו כפי שנהגו.

תרגיל

בנולודראונה

אהבה ראשונה (לימור, תל-אביב, ישראל) — זהו הסרט הראשון של עוזי זוהר, הזוכה

להפצה מיסחרית רגילה. אין ספק שיש בו התקדמות רבה בהשוואה לסרטיו הקודמים. הוא מספר את הסיפור שלו ביעילות, השליטה בזוויות מיועדת לשרת את הסיפור ואינה מטרה בפני עצמה. העריכה הפנימית בתוך כל סצינה והעריכה הכללית של הסרט מצביעים על קצב מבוקר לכל אורך הדרך. המישחק הוא פשוט ומתקבל על הדעת.

הסיפור עצמו נשמע כמו חידה תיאורטית, שיש למצוא לה פיתרון: מה יקרה לתא מישפחה, איתן לכאורה, כאשר גורם זר יחדור לתוכו? במיקרה זה מדובר במישפחה בורגנית אמידה — אב, אם, בן בגיל 17, בת בגיל 16. לתוך ביתם ההדור בצפון תל-אביב חודר, ביום הולדתה ה-40 של האם, מחזרה מימי נעוריה, והיא מתפתה לקסמיו במשך לילה אחד. הילדים חושדים ומתערבים בפרשה, הבן מנסה לחזויר את האב, הבת מנסה להפחיד את המאהב ומתאהבת בו בעצמה. התוצאה היא טראגדיה, הנחשפת לפני הצופה כבר מן הסצינה הראשונה — כל הסרט הוא בעצם מבט לאחור, אחרי הסצינה הזאת. זוהי, מכל הבחינות, מלודרמה קלאסית — צורה לגיטימית בהחלט, שרמתה תלויה, בעיקר, בדרך שבה משתמשים במרכיבים. אחד היסודות של המלודרמה,

הם דופקים

גם על סוסים

אהבה אילמת (הוד, תל-אביב, ישראל) — שזהו סרט פורנוגרפי כפי שהיו עושים לפני 30 שנה,

ניחא. שהגברות המשתתפות בו מצולמות כך שאין בהן שמץ של סקסיות לרפואה, ניחא. שהדיאלוג נשמע כמו שיח-מפגרים, ושהדמויות תפלות כמו מיהירקון, ניחא. אבל איך אפשר להשלים עם השיעמום המחריד והנורא שהוא מטיל על הצופה במשך שעה וחצי?

יש הרבה דברים לא מובנים בסרט הזה. מצד אחד, הוא אינו נרתע מהצגת יחסי-מין כפעולה בהמית לכל דבר; מצד שני, הוא נזהר שלא להוריד את המצלמה אל מתחת לשיפולי ביטנם של הגיבורים, לפחות כשהם מצולמים מלפנים, כנראה מתוך הנחה שערווה עירומה תעניק לסרט גושפנקא רשמית של סרט פורנוגרפי. אין כל רע בכך אם הסרט הוא טוב.

זאת ועוד. כיצד מסכימים אשר צרפתי ושרגא הרפז, הטוענים שהם שחקנים רציניים, להופיע בסרט, שבו כל בול-עץ היה מסוגל למלא את מקומם באותה מידה של הצלחה?

שאלה אחרת: מדוע מותר להראות חלק מן המישגלים מן הזווית הפחות מחמיאה שלהם (ישבנו של הרפז בין רגליה של לשה רוזנברג, לדוגמה), ואילו במישגלים

הרפז ורוזנברג: חבל על הסוט

אחרים עולה המצלמה בצניעות אל על, מתבוננת בתיקרה, בחלון, או בצמרות-העצים? האם יש מיכסה מסויימת של מישגלים שמותר להראות בסרט? ואשר לעלילה, הנספרת על מדריך רכיבה שכולן נמסות ניפני מבטו. הסיפור משקף חזירות גברית קיצונית, פולחן פאלי על טהרתו. ואין צורך להוסיף.